

ERKKERI uutiset

2009 - 2013

Parhaita paloja matkan varrelta

Sisältää parhaita paloja
ERKKERI-vuosien varrelta

On vuosi 2009
– kauan on
aikaa siit!

4

14

Kuvia vuosien varrelta

Matkantekoa TE-
ERKKERISSÄ

26

Kansikuva: ERKKERIn projektipäälliköt
Pirjo Hänninen, Jorma Sinkkonen,
Merja Niemi-Pynttäre ja Auli Ryhänen

Sisällys.....

Pääkirjoitus	3
On vuosi 2009 – kauan on aikaa siit!	4
Työvoimaopiston TE-ERKKERIn naisvoimatrio yhteistyössä ERKKERI-projektin kanssa	6
ERKKERIn kevätseminaari ohjasi nauruun	8
Jyväskylän yliopistolla ERKKERiä hoitaa itseohjautuva kaksikko	10
Verkottunutta pohjoista poweria	12
Parityössä on voimaa	14
Kuvia vuosien varrelta	16
Menestyneen projektin takana on sitoutunut johto	18
Vuosi elämästäni ERKKERI-projektin parissa	20
ERKKERlen-arviointikysely	21
ERKKERI-tilastoja	22
Kehittämisorjortti - ikkuna ohjausosaamiseen	24
Matkantekoa TE-ERKKERIssä	26
Yhteisellä matkalla	30
Projektihenkilöstö	31

ERKKERi uutiset 2009 - 2013

Parhaita paloja matkan varrelta

ERKKERI on Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajakorkeakoulun hallinnoima projekti, jossa ovat mukana Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu ja Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos. TE-ERKKERiä hallinnoi Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia.

Päätoimittaja
Jorma Sinkkonen

Toimitussihteeri
Juhani Putkonen

Ulkoasu ja taitto
Marti Hänninen

ERKKERI ja TE-ERKKERI toteutetaan vuosina 2008 – 2013 Työ- ja elinkeinoministeriön ja Euroopan sosiaalirahaston myöntämällä varoilla.

opinovi

www.opinovi.fi/erkkeri

ERKKERIÄ tarvittiin

Opetus- ja kulttuuriministeriön rakennerahastokauden 2007-2013 eräs merkittävistä ohjelmista oli: "Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämisohjelmalla". Ohjelman tavoite perustui hallitusohjelman keskeiseen tavoitteeseen työllisyysasteen nostamiseen, työurien pidentämiseen ja tuottavuuden parantamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen koettiin haasteelliseksi työvoiman ikärakenteen ja kohtaanto-ongelmien takia. Ohjelmassa päätettiin vahvasta panostuksesta koko työikäisen aikuisväestön osaamiseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen. Ohjelman perusteluissa mainitaan mm.: Työikäisen väestön tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen tukee aikuisen edellytyksiä ylläpitää, kehittää ja uusintaa ammattitaitoa. Aikuiskoulutusta järjestävien oppilaitosten ja korkeakoulujen tarjontaa ja toimintatapoja tulee uudistaa niin, että koulutuksen järjestäjät sekä työhallinnon asiantuntijat pystyvät nykyistä paremmin ennakoimaan työelämän osaamistarpeita ja tunnistamaan sekä yhteen sovittamaan työpaikkojen tulevaisuuden osaamistarpeita ja aikuisten osaamisen kehittämispalveluja. Urasuunnittelua sekä siihen liittyvää lisä- ja täydennyskoulutusta tai mittavampaa uudelleen koulutusta tukevia neuvontapalveluita on tarpeen kehittää monikanavaisesti verkkoneuvontana, puhelinneuvontana sekä ryhmä- ja henkilökohtaisena neuvontana ja ohjauksena.

Edellä mainittujen päämäärien saavuttamiseksi toiminta jaettiin osaohjelmiin, joista yksi oli "Aikuisohjaus työelämän voimavarana". Tämä osaohjelma koostui kolmesta osiosta: Opin ovi, Erkkeri ja Studio. Opin ovi osiossa keskityttiin alueelliseen ohjauspalveluiden kehittämiseen ja verkostoitumiseen. Erkkeri ja Studio osiossa keskeistä on aikuisväestön neuvonnan ja ohjauksen toimivuuden ja asiantuntijuuden lisääminen. Erkkerin ja Studion valmennusohjelmat kohdentuivat ohjaus- ja neuvontatyötä tekeviin henkilöihin, joita toimii työhallinnon ja opetushallinnon organisaatioissa ja hankkeissa, työpaikoilla ja työelämän organisaatioissa sekä kolmannella sektorilla.

ERKKERI-projektia hallinnoi Jyväskylän ammatti- korkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu ja sen osatoteuttajat olivat Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu, Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos ja Työvoima-

opisto (myöhemmin Salmia). Alkuperäisen suunnitelman mukaan Työvoimaopisto (myöhemmin Salmia) oli myös JAMK:n ERKKERI-projektin osatoteuttaja, mutta hallinnollisista syistä projekti jouduttiin jakamaan kahtia. Salmiaan muodostettu TE-ERKKERI – projekti oli teknisesti oma kokonaisuutensa, mutta käytännössä projektit toimivat täysin yhdessä.

ERKKERIn ja TE-ERKKERIn toteuttamiin koulutuksiin osallistui yhteensä 910 henkilöä.

Ohjausala on erittäin naisvaltainen, sillä miehiä osallistuneista oli vain 13,3 %. Koulutukset onnistuivat hyvin ja osanottajat olivat hyvin tyytyväisiä. Neliportaisella asteikolla kaikkien palautteiden keskiarvo oli 3,3. Pitempikestoisten koulutusten lisäksi ERKKERI ja TE-ERKKERI toteuttivat myös lyhytkestoisia konsultaatiota. Näihin konsultaatioihin osallistui yhteensä 432 osanottajaa. ERKKERI ja TE-ERKKERI olivat mukana kehittämässä yli 1300 henkilön ohjausosaamista.

ERKKERI- ja TE-ERKKERI-ohjelmiin liittyvät koulutukset toimivat läheisessä yhteistyössä STUDIO:n ja alueellisten Opin ovi projektien kanssa. ERKKERIn avulla pystyttiin tyydyttämään niitä osaamistarpeita, jotka nousivat esille alueellisten Opin ovi hankkeiden myötä. Opin ovi hankkeiden kautta ERKKERIn toteuttajat saivat tarkempaa tietoa aikuisohjauksen osaamistarpeesta ja pystyivät suunnittelemaan ja kehittämään koulutusohjelmia, joita tullaan jatkossakin tarvitsemaan aikuisohjaamiseen liittyvän osaamisen kehittämisessä. Lisäksi ERKKERiltä loivan oivan ympäristön siinä toimiville koulutusorganisaatioille tutustua toistensa toimintaan, ottaa oppia toisiltaan ja luoda uusia yhteistyökäytänteitä.

ERKKERI-hankkeilla oli mittava vaikutus kehitettävässä aikuisohjauksen osaamisesta, verkottumista ja alueellisten ohjausstrategioiden kehittämistä. ERKKERiltä hoitivat erittäin hyvin oman osuutensa toteuttaessaan Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjelmaa: "Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämisohjelmalla".

Jorma Sinkkonen
Projektipäällikkö

On vuosi 2009 – kauan on aikaa siit!

Katselen ensimmäistä ERKKERI-uutiset -lehden numeroa 1/2009 ja suu nousee hymyyn. Siitä on yli 3 vuotta aikaa, kun idea lehdestä syntyi. Muistan, kuinka innossani olin. Yhdessä graafisen suunnittelijamme Martti Hännisen ja silloisen projektisihteeri Merja Haaralan kanssa istuimme koneidemme äärellä ja vaihdoimme ideoita lehden ulkoasusta ja sisälöistä. Meni ilta jos toinenkin, mutta siinä oli yhdessä tekemisen meininkiä ja viestinnän iloittelua. Vielä ensimmäisessä numerossa ei kovin montaa juttua ollut, mutta lehti saavutti sen verran ison suosion, että sitä toimitettiin jatkui aina vuoteen 2011. Se oli vuosi, jolloin siirryin Aikuisohjauksen koordinaatioprojektin puikkoihin.

ERKKERI-uutiset vain osa massiivista projektiviestintää

Projektit ovat siitä mukavia hiekkalaatikoita, että niissä voi ennakkoluulottomasti kokeilla ja kehittää. Tätä työtä tehtiin ERKKERI-projektissa antaumuksella mm. viestinnän kohdalla. Onneksi projektissa oivallettiin, että viestintä on yksi tärkeimmistä kulmakivistä projektihallinnossa ja että viestinnän painopiste on yhteisöllisyydessä. Tätä yhteisöllisyyttä toteutettiin viestinnän eri mutojen ja säännöllisten tapaamisten kautta. Näin pyrittiin löytämään uusia keinoja mm. sosiaalisen median hyödyntämiseen tietojen jakamisessa, levittämässä ja hankimisessa. Viestintä sai osakseen suurta ihailua ja ihmetystä. Meillä oli aina mukana jotain ERKKERI-kamaa. Muistan, kuinka itse olin kuin kävelevä mainostaulu. Oli rintanappia ja lakupatukoita, penaaaleja, kyniä ja vihkoja. Aina jaettiin jotain ERKKERI-logolla. Ilmankos meistä tuli tunnettuja omassa organisaatiossa ja muualla: "ERKKERI tulee!"

Annoin pikkusormen – se vei koko käden

"Uudet temput projektissa vallan meillä jyllää, mitenkähän rahoittaja näitten kanssa myllää. WIKI, BLOGI, MESE sekä vielä otan NINGin, niillä häikäisemme koko valtakunnan jengin", räppäsin syksyllä 2009 hirveen kivassa tiimityöpajassa Hirvikartanolla. Kuka olisi uskonut, että ERKKERI hurautti täysin sosiaalisen median maailmaan.

Keskeisin ulkoisen ja sisäisen viestinnän tiedotuskanava oli projektien internet-sivusto www.opinovi.fi/erkkeri. Asiakaslähtöisesti rakennetuilla sivuilla esiteltiin tuotteet, palvelut, koulutuskalenterit, uutiset ja yhteystiedot. Sivuilla on hyödynnettiin myös erilaisia sosiaalisen median työvälineitä ja palveluja kuten Facebook ja Twitter.

ERKKERIssä sosiaalisen median kokeilu käynnistyi tarpeesta, kun projektihenkilöstö toimi eri organi-

saatioissa. Pulmana oli, että järjestelmät olivat suljettuja, eikä niitä voitu hyödyntää koko projektihenkilöstön kesken. Tarvittiin palveluja, jotka olivat maksuttomia ja verkkopohjaisia.

Ensimmäisenä rakennettiin ERKKERI intranet Google-sivuston pohjalle. Intranet toimi materiaali-pankkina ja sieltä löytyivät myös projektin kalenterit. Kalenterit oli tehty Google Calendar -palvelulla, joten kuka tahansa projektihenkilöstöstä saattoi päivittää tietoja.

Pikku hiljaa sosiaalisen median vimpaimia otettiin käyttöön kaikilla rintamilla: koulutuksissa, sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Kokeilu ylitti kaikki odotukset ja sosiaalisen median taivaalliset mahdollisuudet aukenivat. Huomattiin, että sosiaalinen media järjestelee ajan-käyttöä, nopeuttaa tiedonkulkua, tukee kimpakehittämistyötä, vähentää sähköpostittelua, yhdistää voimavaroja,

mahdollistaa vertaistukea ja vähentää matkustamista.

Luovuus huipussaan painotuotteiden ja markkinointitarvaiden synnytyksessä

Moninaista näkyvyyttä saatiin aikaan myös erilaisilla painotuotteilla ja markkinoinnin nokkelilla tavaroilla. Projektitimiä myös muistettiin mm. "rahasäkeillä" ja ERKKERI-työkalupakeilla, joita näperreltiin omin kätös. Jos mikä, niin näiden tekeminen oli hauskaa!

ERKKERI on hyvä esimerkki siitä, kuinka hyvin onnistuttiin toteuttamaan laaja kattaus viestinnästä. Tästä kannattaa myös rummuttaa maailmalle, sillä moni projekti voisi ottaa oppia ERKKERIN projektiviestinnästä.

• teksti:
Auli Ryhänen

Genre	Keskeinen toiminta	ERKKERIssä käytettävä työkalu
Sisällön tuottaminen ja julkaisu	Tuottaminen, julkaisu, levittäminen	Wordpress-blogi, MailChimp
Sisällön jakaminen	Sisällön jakaminen samanhenkisille	Picasa, Youtube, Vimeo, Google Sites
Sosiaaliset verkostot	Verkostojen ylläpito ja rakentaminen, esillä olo	NING, Facebook, Twitter
Yhteisöllinen tuottaminen	Osallistumien ja yhdessä tuottaminen	Google Docs, Mindomo

Esimerkkejä sosiaalisen median käytöstä ERKKERIssä

Työvoimaopiston TE-ERKKERIn naisvoimatrio yhteistyössä ERKKERI -projektin kanssa

”Työyhteisön hyvä sisäinen ilmapiiri ja kaunis ympäröivä luonto antavat työhön energiaa ja iloa. Mikäs täällä on ollessa!”, sanovat Merja, Maarit ja Sirpa Työvoimaopistolta.

- Teksti **Heli Saksi-Halonen, Auli Ryhänen**
- Kuvat **Auli Ryhänen**

Projektipäällikkö Merja Niemi-Pynttari, projektisuunnittelija Maarit Ikonen ja projektisihteeri Sirpa Nykänen ovat kaikki samaa mieltä siitä, että työ on palkitsevampaa, kun sitä tehdään yhdessä. Kaikkien taustasta löytyy vankka ja monipuolinen työkokemus.

Naistrion keskustelussa nousi keskeiseksi seikaksi ihmisten välinen vuorovaikutus ja kumppanuus. Täytyy olla kuulolla ja monessa mukana! Työn parasta antia on ihmisten tapaaminen erilaisissa ympäristöissä.

velut paranevat projektissa luotavien uusien toimintamallien avulla.

Työn vastapainona Merja lukee ja tekee sukututkimusta. Hän hoitaa kuntoaan kuntosalilla silloin, kun vanhan omakotitalon lukuisilta talonmiehen tehtäviltään ehtii. ”Kyllä kaikki järjestyy!”, on Merjan motto.

Hyvien käytäntöjen juurrutus on haaste

Maaritin taustalta löytyy ohjaavana kouluttajana toimiminen Aikuiskou-

lutuskeskuksessa pitkäaikaistyöttömien parissa ja ohjaus- ja suunnittelutyössä Oppisopimustoimistossa. TE-ERKKERIn lisäksi Maarit on mukana valtakunnallisessa Aikuisohjauksen koordinaatioprojektissa. Jotta työmäärä olisi jollakin tavalla hallittavissa, on töitä pakko laittaa tärkeysjärjestykseen, Maarit toteaa.

Maarit on yhtä mieltä Merjan kanssa tehokkaasta aikuisohjauspalveluiden verkostoitumisen ja työnjaon tarpeesta. Hän toivoisi myös ohjauspalvelujen lainsäädäntöön parannuksia. Kun nyt tällä ESR

Verkostoitumisessa voimaa

Merja on toiminut 20 vuotta ammatinvalintapsykologina, kolme vuotta opinto-ohjaajakouluttajana Jyväskylän yliopistolla, palannut muutamaksi kuukaudeksi ohjaustyöhön ja syksyllä 2007 siirtynyt Työvoimaopistolle kouluttajaksi.

”Tämä projektityö on hyvä juttu minulle. Se antaa toisenlaisen näkökulman aikuisten ohjaustyöhön”, sanoo Merja. Hän korostaa järkevä alueellisen työnjaon ja verkostoitumisen merkitystä.

Käytännössä työ on pääasiassa aikuisohjauksen koulutuksen yhteistä suunnittelua ja kouluttamista. Työ on innostavaa sekä opiskelijoiden että yhteistyökumppaneiden kanssa. Pitkä kokemus käytännön uraohjaustyöstä antaa työlle hyvät valmiudet, mutta se ei pelkästään riitä, vaan on oltava koko ajan avoin myös uuden oppimiselle. Hän uskoo vahvasti, että aikuisohjauksen pal-

Mikä on Työvoimaopisto?

- Työ- ja elinkeinoministeriön alainen alue- ja paikallishallinnon koulutus- ja kehittämiskeskus
- Keskeisiä asiakkaita TE-toimistot ja vuoden 2010 alussa perustettavat ELY-keskukset (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset)
- Koulutuksen ja kehittämisen alueet painottuvat työ- ja elinkeinopolitiikan toimeenpanon tukeen sekä organisaatioiden toimivuuden ja tuloksellisuuden tukeen
- koulutuksia toteutetaan yhteistyössä mm. yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa

Mikä on TE-ERKKERI?

- Opin Ovi-hankeperheen valtakunnallinen koulutusprojekti
- rahoitus: Euroopan sosiaalirahasto ja Työ- ja elinkeinoministeriö
- toteutusaika 2009 - 2011
- hallinnoija: Työvoimaopisto
- yhteistyö: Jyväskylän ammattikorkeakoulun ERKKERI -projekti
- tuotteet: 5 op ja 30 op aikuisten neuvonta- ja ohjausosaamisen valmennusohjelmat.
- kohdejoukko: ohjaus- ja neuvontatyötä tekevät henkilöt TE -hallinnossa, aikuiskoulutusorganisaatioista, korkeakouluista, vapaan sivistystyön organisaatioista, järjestöistä ja yhdistyksistä
- lisätietoa www.opinovi.fi/erkkeri

*TE-ERKKERIn kolmikko
Maarit Ikonen, Sirpa Nykänen
ja Merja Niemi-Pynttäre*

-kaudella käytetään paljon rahaa aikuisohjauksen kehittämiseen, tulokset on myös saatava juurtumaan pysyviksi käytännöiksi. Siinä meille kaikille on haastetta.

Maaritin vapaa-aika kuluu pääasiassa perheen kanssa. Kaksi pientä poikaa pitävät hänet liikkeessä muiden liikuntaharrastusten lisäksi. "Kukaan ei ole seppä syntyessään!", on Maaritin lempilausahdus.

Hyvin suunniteltu työ on puoliksi tehty

sanoo Sirpa Nykänen ja perustelee sitä käytännön kokemuksella. Hänen aikaisemmasta työhistoriastaan löytyy viennin, tuonnin, markkinoinnin ja viestinnän monipuolisia tehtäviä. ESR -projekteissa hän on aikaisemmin toiminut Jyväskylän yliopistolla ja ammattikorkeakoulussa. TE-ERKKERIssä tehtävä työ on lähinnä taloutta, viestintää, koulutusjärjestelyjä ja muuta hallintoa.

Aikuisten ohjaus on hänen mielestään haasteellista siksi, että ohjaajan on tunnistettava asiakkaan elämäntilanne ja tarpeet usein hyvinkin lyhyen tapaamisen yhteydessä. Ohjaajalta vaaditaan palveluohjauksellista työtettä ja moniammatillista osaamista, jotta hän voi ohjata asiakkaan juuri hänelle sopiviin palveluihin.

Työn ohella Sirpa on harrastanut mm. opiskelua ja hän viihtyy parhaiten luonnossa. Kuntoaan hän kohentaa tanssiharrastuksella ja sauvakävelyillä metsämaisemissa. Talvisin hän rentoutuu saunassa ja avannossa.

Lahdessa kohdattiin ja kikatettiin ERKKERIn kevätseminaari ohjasi nauruun

**ERKKERIn kevät huipentui Koe, kikata ja kohtaa –kevätseminaariin Lahdessa 27.5. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen Opin Oven kanssa ja seminaaripaikaksi oli valittu historiaa henkivä Lahden Kansanopisto. Kuulijoi-
ta ja kikattajia seminaari keräsi yli 70 henkilöä.**

• Teksti ja Kuvat
Nina Viertorinne

Seminaaripäivän aloitti vuorovaikutuskouluttaja Anne-Mari Laulumaa ja näyttelijä Mikko Vaismaa johdatamalla kuulijat kohtaamistilanteiden äärelle draaman keinoin. Yleisö osallistui ehdottamalla erilaisia vaihtoehtoja ohjaustilanteisiin ja Anne-Mari ja Mikko toteuttivat toiveet. Ohjaustilanne näyttyäytyi lavalla mm. virkamiesmäisenä jäykistelynä, val-lankaappauksena, superdialogina ja äidillisenä paapomisena. Välillä ohjaaja sähläsi ja sääti kevään viimeistä ohjausta tai heittäytyi tsaarin rooliin. Tuloksena oli hauska ja ajatuksia herättävä kokonaisuus, jota Anne-Mari höysti asiantuntija kommentteilla.

Esitys lunasti seminaarin lupauk-

sen kohtaamisesta ja kikatuksesta. Anne-Marin ja Mikon improvisoitu dialogi oli nauruhermoja hersyttävää. Tosin osa kohtaauksista vakavoiti ja toi esille haasteellisempiäkin tilanteita kuten aggressiivisen tai humalaisen ohjattavan. Usea seminaariin osallistuja totesi, että näitä tilanteita luulee usein ainutlaatuiseksi ja huonoksi tuuriksi, mutta yhteisessä seminaarissa huomaa, että tilanteet ovat tuttuja muillekin.

Mitalit kaulassa kohti ohjaushaasteita!

ERKKERI 30 op Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö –koulutuksen vastuu-

kouluttaja Riitta Virtanen (JAMK) ja Pirjo Malin (Päijät-Hämeen Opin ovi) kertoivat kuinka seminaarin idut luotiin jo vuosi aiemmin Lahden 30 op koulutuksen alussa. Koulutus toteutettiin kuten muutkin ERKKERI-koulutukset, mutta poikkeuksen muodosti seminaarissa esitetty loppuhuipennus.

Lahden ryhmä oli tehnyt kehittämistöitä, joista kolme esiteltiin seminaarissa. Kehittämistehtävät sivat nuorten työllistämistä, pitkäaikaistyöttömän ohjausta tukijakson aikana ja erityistuen järjestämissuunnitelmaa Työvoimakoulutuksessa. Lisäksi esillä oli kehittämistehtävien postereita.

Lavalla nähtiin mm. empaattinen ohjaaja, joka "yliohjasi" epävarmaa asiakasta valinnoissaan: "Mitäs jos sä löytäisit itsestäsi hoitajan? Kuuntelepa!" Ohjattava: "Ei saa korvaa kiinni tonne sydämen tienoille."

Ohjausta käsiteltiin myös työyhteisön kohtaamisten näkökulmasta. Esityksessä sivuttiin niin kehityskeskustelua kuin oman idean läpiviemistä.

Seminaariyleisö pääsi tutustumaan opiskelijoiden kehittämistöihin sekä postereina että live-esityksiin.

Kehittämistehtävät eivät jääneet pöytälaatikkoon vaan esimerkiksi DUUNIIN – toiminallinen työhaikuryhmä oli aloittanut toimintansa ja saanut rahallista tukea Lahden kaupungilta.

Kaikki Lahden koulutukseen osallistujat saivat kukat ja todistukset. Lisäksi ERKKERI myönsi jokaiselle ohjaajalle ”mitalin”. Ohjauksen iloa -mitallit kaulassa oli hyvä lähtöä kohti uusia ohjaustilanteita.

Ilon tuottaminen toiselle lisää aina omaakin iloa

Päivän viimeisenä esiintyjänä lavalle nousi huumorikouluttaja Vesa Karvinen. Vesa johdatti kuulijat huumorin ja naurun ääreen sekä teorian että käytännön keinoin. Opimme, että nauru on mielihyvä toiminto, sosiaalinen liima ja sisäistä hölkkää. Kahden minuutin nauru vastaa 45 minuutin rentoutusta ja huumorin pitkää ikää lisäävä vaikutus ei voi olla täysin perätön väite, koska vanhainkodin vanhimmat ovat usein myös ne huumorintajuisimmat.

Vesan esitys kirvoitti monet naurut, kikatukset ja hihitykset. Yleisö sai kokeilla joulupukkinaurua ja antaa toisille naurushokkeja. Ja sekös kaikkia nauratti.

Kevätseminaari päättyi siis iloisein ilmeisiin ja kotimatalle suuntasi joukko voimaantuneita ohjaajia. ERKKERI jatkaa koulutusten parissa ja lupaa jatkossakin tarjota kokemuksia, kohtaamisia ja kikatusta.

Tiina Reijonen, EKA Opin Ovi, projektisihteeri, Saimaan ammattikorkeakoulu ja Minna Miikki, projektipäällikkö, EKA Opin Ovi, Etelä-Karjalan aikuisopisto Aktiva

Minna ja Tiina kiinnostuivat seminaarista erilaisen otsikon ja erityisesti kikatusten takia. He olivat pohtineet etukäteen, että ”Mites se nyt liittyy tähän asiaan?” ja tulivat ottamaan asiasta selvää. He olivat myös kiinnostuneita näkemään voisiko omaan hankkeeseen tuoda jotain hauskaa, ei-luentomaista tyyliä. Molemmat nauttivat päivästä ja saivat paljon uusia ajatuksia etenkin aamupäivän improvisoinneista, jotka olivat kärjistettyjä, mutta kuitenkin arkeen liittyviä, tuttuja tilanteita. Lopuksi molemmat totesivat, että ”Päivä oli tosi kiva!”

Erja Kokko, opintos sihteeri, Lahden ammattikorkeakoulu

Erja osallistui ERKKERI 30 op Lahden koulutukseen. Hän lähti mukaan, koska on kiinnostunut aikuisohjauksesta ja toimii työssäänkin aikuisopiskelijoiden parissa. Koulutus oli hänelle jatkumoa aiemmin opitulle. ERKKERI on siis tullut tutuksi koulutuksen kautta, mutta Erja oli iloinen päästessään osallistumaan myös seminaariin. Seminaarin aamupäivää Erja piti mielenkiintoisena ja ajatuksia herättävänä. Monet Anne-Marin ja Mikon esittämät ohjaustilanteet olivat tuttuja oman työn kautta.

Jyväskylän yliopistolla ERKKERiä hoitaa itseohjautuva kaksikko

”Perkkeri, periksi ei anneta!” ja päälle mojomat naurut. Yliopiston tehokaksikko saa voimaa huumorista, rautaisesta ammattitaidosta ja ihanista ihmisistä.

Jaana kokee merkitykselliseksi yhdessä tekemisen ja asioiden jakamisen. Projektityön lisäksi yhdessä tekemisen positiiviset kokemukset liittyvät tutkimuksen tekemiseen ja kirjojen toimittamiseen.

Paras anti ovat ihmiset, sekä kollegat että opiskelijat. Vastaan mielelläni opiskelijoiden kysymyksiin ja yritän parhaani mukaan auttaa asioissa eteenpäin. Siltä osin työni on palvelutyötä, sanoo Tiina.

Projektivastaava Jaana Saarinen ja projektisihteeri Tiina Ikävalko hoitavat ERKKERi-projektissa osatoteuttajan tehtäviä Jyväskylän yliopistolla. Kaksikosta huokuu ammattitaito ja asenne, joka viestii työlle omistautumisesta ja suomalaisesta sisusta. Heillä molemmilla on monipuolinen työkokemus, joka sisältää paljon myös ohjaustyötä.

Projektisihteeri on monessa mukana

ERKKERi:ssä projektisihteerin työ on monipuolista eikä kahta samanlaista työpäivää ole. Työ vaatii jatkuvaa suunnittelu- ja selvitystyötä sekä yhteydenpitoa useisiin sidosryhmiin. Myös opiskelijavalinnat ja opinto-neuvonta ovat olennainen osa työtä. Projektisihteeri on useimmiten koulutukseen hakevan ensimmäinen kontakti ERKKERi-projektiin organisaatiossamme, Ikävalko kertoo. Hän kokee kuitenkin saavansa voimaa ihmisten kanssa toimimisesta ja myös palaute on ollut hyvää. Yksi syy asiakastyytyväisyyteen on Tiinan perusteellisuus ja positiivisuus vastauksissa. ”En halua, että kysyjä jää epätietoisuuteen”, Tiina toteaa.

Haasteellista projektisihteerin työssä on saada kokonaisuus toimimaan toivotussa aikataulussa. Projektisihteerin on seurattava rahoittajan ja oman organisaation ohjeistusta ja toimintatapoja niin talous-, henkilöstö-, kuin opinto-hallinnonkin osalta. Oman lisänsä työhön on tuonut yliopistouudistus. Tiinan mielestä pitkä työhistoria yliopistolla ja sitä kautta luodut verkostot ovat olleet eduksi työtehtävien hoidossa.

Oppiminen tapahtuu jaettujen kokemusten verkossa

Uuden tyyppisen aikuisten ohjauskoulutuksen aloittaminen oli

kiinnostavaa ja innostavaa, toteaa Jaana Saarinen. Myös yhteistyö koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa innostaa. Saarinen on ollut toteuttamassa kahden organisaation yhteisiä koulutuksia TE-ERKKERI:n projektipäällikön Merja Niemi-Pynttärin kanssa. Yhteinen tekeminen synnytti aidon jakamisen ja yhteisen oppimisen sekä toisen asiantuntijuuden kunnioittamisen tilan, Saarinen jatkaa.

Aikuisopiskelijaryhmät ovat taustoiltaan ja ohjaustyökokemuksiltaan hyvin heterogeenisiä. Koulutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen tämä asettaa haasteensa, mutta samalla se mahdollistaa aikuisohjauksen kysymysten tarkastelemisen eri näkökulmista, toteaa Saarinen. Koulutukset toteutetaan aikuispedagogisten periaatteiden mukaan yhdistämällä käytännöllistä ja teoreettista tietoa. Lähestymistavassa yhteisen tiedon tuottamisen yhtenä lähtökohtana on kokemuksellinen tieto ja tutkimuksellisen otteen soveltaminen omaan työhön. Oppiminen näissä ryhmissä tapahtuu osallistujien ja kouluttajien kesken jaettujen kokemusten verkossa.

ERKKERI-projektissa Saarinen kokee antoisaksi kouluttajien välisen yhteisen työn sekä mahdollisuudet kokeilla ja kehittää vaihtoehtoisia pedagogisia ratkaisuja. Hän toimii vastuukouluttajana useissa ERKKERI-koulutuksissa, mikä mahdollistaa palautteisiin ja kokemukseen perustuvan pitkäjänteinen kehittämisen.

Aikuisohjauksen mahdollisuuksia

Aikuisten ohjauksen ERKKERI tyypiselle koulutukselle on tarvetta ja kysyntää, mikä näkyy myös koulutusten hakijamääristä. Koulutuksiin tullaan hakemaan sekä käytännöllisiä menetelmiä omaan työhön että syventämään ohjausteoreettista osaamista. Saarinen toteaa, että erityisen ilahduttavaa on huomata koulutuksiin osallistuneiden vienneen oppimiaan asioita omaan arkityöhön ja sen kehittämiseen. Lisäksi ERKKERI koulutuksen tarjoavat osallistujille ja myös kouluttajilla erinomaisen verkostoitumisen mahdollisuuden.

Lopuksi molemmat pohtivat projektin tuloksia ja laajempaa merkitystä suomalaiseen aikuisohjauksen keskusteluun ja kehittämiseen. Erityisen jännittävää on nähdä millaisia tuloksia hankeperheeseen liittyvä arviointitutkimus tuottaa sekä miten aikuisohjauksellinen näkökulmaa saa jalansijaa opinto-ohjaajien koulutuksessa. Suomesta puuttuu tällä hetkellä aikuisohja-

uksen pätevyitysmiskoulutus, jonka kehittämiseen ERKKERI-projekti tuottanee sytykkeitä.

Työlle vastapainoa

Tiina kokee liikunnan ja erityisesti luonnossa liikkumisen tärkeäksi. Hän tunnustautuu ”Lapin hulluksi” ja tekee kesäisin vaellusretken Länsi-Lapin Suur-Tuntureilla nauttien luonnon karusta kauneudesta, avaruuden tunteesta ja rauhasta. Muulloin ”akku latautuu” lähiseudun metsäpoluilla ja pururadoilla tai musiikkia kuunnellessa. Kotona asustaa myös kissaneiti Pörri-Mörri, joka vaatii oman päivittäisen hihnäkävelynsä.

Työn vastapainona Jaanalle tärkeitä ovat perhe, ystävät ja harrastukset. Hän harrastaa lukemista, tutkimusta ja liikuntaa. Myös liikunnassa uuden oppiminen on olennaista ja Jaana kokeilee mielellään uusia lajeja, joista uusimpia ovat pilates ja sähly. Lisäksi spanielit vievät hänet päivittäin lenkille.

Jyväskylän yliopiston Ohjausalan koulutus- ja tutkimusyksikkö toimii opettajankoulutuslaitoksessa. Yksikön tavoitteena on edistää laadukasta ohjausalan koulutusta ja tutkimusta, joiden avulla ohjausalan edustajat voivat kehittää korkeatasoista osaamista tukeakseen omissa organisaatioissaan ohjattaviaan ja luodakseen edellytyksiä ohjausalan monipuoliselle kehitykselle. Yksikön toimipiste sijaitsee Jyväskylän Hippoksella Viveca-rakennuksessa.

Filosofian lisensiaatti **Tiina Ikävalkon** taustalta löytyy pitkäaikainen työskentely Jyväskylän yliopiston kielten laitoksella saksan kielen assistenttina, tutkijana ja suunnittelijana. Assistenttina hänen toimenkuvaan kuului paitsi tutkimus- ja opetustyö, myös runsaasti hallinnollisia tehtäviä, ohjausta ja opintoneuvontaa. Projektityöhön hän tutustui mm. kieltenopettajien täydennyskoulutusprojektien kautta.

Kasvatustieteiden tohtori **Jaana Saarinen** on työskennellyt koko työuransa opetus, tutkimus ja kehittämistehtävissä ensin Lapin yliopistossa ja viimeiset kuusi vuotta Jyväskylän yliopistossa. Hänen työtehtäviinsä on kuulunut muun muassa käytännön ohjaustyötä (eri muodoissaan) korkea-asteella sekä ohjauksen tutkimusta. Aikuiskoulutuksen kenttä on myös Saariselle tuttu, sillä hän opettanut avoimessa yliopistossa ja kesäyliopistossa. Lisäksi koulutuksen ja työelämän väliset kysymykset ovat kiinnostaneet häntä perustutkimuksen suorittamisesta lähtien jäissä olevaan aikuisten ohjaustyön ammattilaisia koskevaan jatkotutkimukseen.

ERKKERI 30 op Rovaniemi - Aikuisohjausta kehittämässä

Verkottunutta pohjoista poweria

Rovaniemen ERKKERI-opiskelijat kiittivät vastuukouluttaja Seija Mäkiä koulutuksen päätöspäivänä.

Rovaniemen ERKKERI 30 op Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö –koulutuksessa korostui alueellinen yhteistyö ja aikuisohjauksen arjen käytäntöjen parantaminen. Koulutus toteutettiin yhteistyössä Lapin Opin ovi -projektin kanssa ja loppuseminaarissa esiteltiin Lapin Opin oven strategia.

Pohjois-Suomen aikuisohjauksella on mm. pitkien välimatkojen ansiosta monia erityiskysymyksiä ratkaistavana. ERKKERI-opiskelijoista huokui kollektiivista pohjoisen poweria, jolla ratkaistaan monta aikuisohjauksen haastetta nyt ja tulevaisuudessa.

Seminaarista harjoituksia hyvään elämään

Rovaniemen koulutuksen päätöspäivää vietettiin Sky Hotel Ounasvaarassa satumaisen talvimaiseman keskellä. Aamupäivään kokoontui-

vat koulutukseen osallistuneet ja iltapäivällä joukko täydentyi Aikuisohjausta kehittämässä -seminaariin osallistuvilla. Loppuseminaari antoi laajemmallekin verkostolle mahdollisuus tutustua ERKKERI-koulutuksessa tuotettuihin kehittämistöihin. Seminaarilla täyttyi energiasta, joka kanavoitiin aikuisohjauksen ajan-kohtaisiin kysymyksiin.

Aamupäivä käytettiin kehittämisstöiden esittelyyn ja opponointiin. Koska opiskelijat työskentelevät eri organisaatioissa, kehittämistehtävät sulautuivat mm. aikuislukion, yliopiston, ammattiopiston, oppi-

sopimuskeskuksen ja TE-toimiston arkeen. Työt käsittelivät aikuisohjauksen kehittämistä hyvin monitahoisesti.

Iltapäivällä kuultiin Lapin Opin oven strategia, jonka esitteli Lapin Opin oven projektipäällikkö Päivi Kilja. Strategiatyö on yksi osoitus alueen verkostojen toiminnasta ja tulevaisuuden näkymästä. Toinen iltapäivän esityksistä käsitteli Ainokainen-mallia, jota on kehitetty Lapin ammattiopiston ohjaustyön tukemiseen. Esittelijät kertoivat, että "Ilman tätä laadukasta koulutusta ja siinä mukana olleiden tukea emme

olisi Ainokainen-hankkeessa päässeet näin pitkälle!”

Iltapäivän päätti FM psykoterapeutti Elli Arivaara-Ebben esitys Hyvän elämän työkaluja ohjaajille. Arivaara-Ebbe aloitti luentonsa toteamalla, että jo antiikin filosofikoulut toimivat ohjaaja-oppilasperiaatteella. Ohjauksella pyrittiin muutokseen, jonka määränpäässä oli hyvä elämä, mielen tyyneys, henkinen kehitys, viisauden tavoittelu sekä hyveiden mukainen elämä. Useat antiikin ajan elementit ovat siis läsnä myös tämän päivän ohjauksessa. Luennon aikana yleisö osallistui ratkaisukeskeisiin harjoituksiin ja esitys myös aiheutti vilkasta keskustelua.

Verkosto voimistuu

ERKKERI-koulutus on ollut osaltaan vaikuttamassa Pohjois-Suomen ver-

kostojen kehittymiseen. Koulutus kokosi yhteen alueen aikuisohjauksen toimijoita ja tiivistä ennestään vahvaa yhteistyötä. Eräs seminaarivieras totesikin, että koulutus avasi näkymän erilaisiin tapoihin tehdä aikuisohjauksen kehittämistyötä. Koulutus katkaisi arjen kiireen ja antoi mahdollisuuden pysähtyä pohtimaan kehityksymyymiä laajemmin.

Alueellinen Opin ovi –strategia on Pohjois-Suomessa vahvasti esillä ja verkostotyö on aitoa, organisatoriat rajat ylittävää yhteistyötä. Seminaari oli matka pohjoisen poweriin. Mukaan lähti innostavia ajatuksia verkostotyöhön ja aikuisohjauksen arkeen.

• teksti:
Nina Viertorinne

ERKKERI 30 op Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö –koulutus alkoi 10. helmikuuta ja päättyi 18. marraskuuta 2010. Koulutuksen aloitti 27 opiskelijaa, joista 22 ahersi loppuun saakka. Yhteisiä lähipäiviä oli 16 ja sen lisäksi NING-kohtaamisia kertyi kymmeniä. Opiskelijat työstivät erilaisia etätehtäviä ja kehittämistehtävän. Koulutus huipentui loppuseminaariin.

ERKKERI 30 op Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö Rovaniemen ryhmän kehittämistyöt

Tanja Rautiainen (RAMK)	Kurkistus lapin korkeakoulujen etäopetuksen tukipalveluikkunasta – kuvaus tukiverkoston ja sen palveluiden kehittämisestä
Henna-Sisko Kivelä (Sallatunturin koulu ja Sallan lukio)	Sallan Lukion aikuislinjan ohjauksen vuosikello (ohjaajan tehtäväkuva)
Teija Keränen, Sirpa Kunnari ja Eija Haapakoski (Itä-Lapin TE-toimisto)	Koulutusneuvonta Itä-Lapin Työ- ja elinkeinotoimistossa
Heli Björkman (Itä-Lapin ammattiopisto)	Aikuisopiskelijoiden tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut Itä-Lapin ammattiopistossa. Osa 1. Työvoimapolitiittisten koulutusten nykytila-analyysi ja kehittämisehdotuksia
Merja Marin (Itä-Lapin ammattiopisto)	Aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjaus -palvelut Itä-Lapin ammattiopistossa.
Anne Kautto ja Terhi Mella (Lapin yliopisto)	Henkilökohtainen opintosuunnitelma verkossa – eHOPS (aikuisen) yliopisto-opiskelijan ohjaamisen tueksi
Anne Hakso (Rovaniemi-Opisto)	Rovaniemi-opiston opintojen ohjaussuunnitelma 2010-2011
Helena Kangastie (RAMK), Tuula Ahokumpu (TOKEM), Päivi Kuusela (ELY-keskus) sekä Päivi Kilja (LAO)	Uudistuva tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluosaaminen
Annukka Nuolimaäki, Taina Koskinen ja Sari Ristimella, (LAO) sekä Maiju Häkkinä, Väylä-projekti (LAO)	Yksin opiskelevan ohjaus – ”Ainokainen” malli
Anne Puroaho (Lapin oppisopimuskampus)	Ohjaus oppisopimuskoulutuksen eri vaiheissa
Juha Lehtinen (LAO Sodankylä-Instituutti)	Aikuisohjauksen prosessit Lapin ammattiopistossa
Maria-Leena Törmänen (Seita Säätiö)	Asiakaslähtöisen palveluprosessin/palvelumallin kehittäminen Sodankylän ja Inarin kunnan alueella

Lisätietoja: Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu, Seija Mäkinen, seija.makinen@jamk.fi

Parityössä on voimaa

– ERKKERI-kouluttajat esittäytyvät

”Kun kaksi ihmistä tekee, niin se mahdollistaa osaamisen yhdistämisen.” ERKKERI-kouluttajien Viivi Pekkarisen ja Tuija Raution keskustelua kuunnellessa tulee mieleen, että 1+1 = enemmän kuin kaksi. Ohjauskoulutuksen ammattilaiset pystyvät eri näkökulmien kautta löytämään aikuisohjaukseen jotain uutta.

ERKKERI UUTISET 1/2011

Tuija ja Viivi ovat Jyväskylän ammatikorkeakoulun ammatillisen opettajakorkeakoulun ”sekatyöläisiä”. Työaikaan sisältyy peruskoulutusten lisäksi täydennyskoulutuksia ja hanketyötä. Tuijan työssä erikoisuutena on musiikkipedagogien ja tanssinopettajien kouluttaminen. Tuija toteaa nauraen, että ei ole muusikko tai tanssija vaan aiheena on pedagogiikka. Viivin työajasta suurimman osan haukkaa opinto-ohjaajankoulutus.

Koulutukseltaan Tuija on filosofian lisensiaatti ja äidinkielen ja viestinnän opettaja, joten ERKKERIssäkin Tuijan asiantuntijuus on viestinnässä ja vuorovaikutuksessa. Myös aikuisohjaus on tuttu aihe monin tavoin. ”Ohjaus on mielenkiintoinen ja laaja käsite. Minun työhän on kokonaan sitä”, Tuija toteaa viitaten kouluttajan työhön sisältyvään ohjaukseen.

Viivi on valmistunut kasvatustieteiden maisteriksi, jonka jälkeen hän on hankkinut osaamista monista täydennyskoulutuksista. Hän on toiminut aikuiskoulutuksessa kouluttajana, ohjaajana, esimiehenä ja projektipäällikkönä. Myös nuorten koulutus on tuttua. ”20 viimeistä vuotta on ollut ohjausta”, summaa Viivi.

ERKKERI on piristysruiske

Tuijalle ERKKERI on pieni, piristävä pilkkahdus muun työn keskellä: ”Täs-

sä on joutunut ottamaan haltuun jotain erilaista kuin perustyössä.” ERKKERIn myötä jo tuttuihin työtovereihin on tutustunut lisää ja aikuisohjaus on näyttäytynyt uudesta näkökulmasta.

Viivi arvostaa ERKKERIssä erityisesti työparityöskentelyä. ”Yleensä koulutukseen menee yksin, mutta nyt on ihanaa, kun mukaan lähtee joku muukin.” ERKKERIssä on kokemusten jakamisen sekä yhdessä tekemisen fiilis. Koulutusten toimintaympäristö on laajempi kuin muussa Viivin työssä, joten aiemmasta kokemuksesta aikuiskoulutuksessa ja laajasta verkostotutustumuksesta on ollut paljon hyötyä.

Molemmat arvostavat mahdollisuutta työskennellä eri organisaatioista tulevien ihmisten kanssa. Esimerkiksi yhteistyö Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmian kanssa on ollut uutta ja antoisaa molemmille. Projektin yhteisistä kohtaamisista saa voimaa ja ideoita.

Työtä, jolla on tarkoitus

”Hei, me tehdään ohjaustyötä!” on ollut monen ERKKERI-opiskelijan oivallus. Samalla on noussut halu kehittää omaa ohjausosaamista. Tämä on antanut kouluttajalle tunteen, että ”olla on oikealla asialla”. Kehittämistöiden sulautuminen osaksi organisaatioiden arkea on myös tärkeää. ”Koulutuksia ei siis tehdä koulutuksen vuoksi. Koulutuksesta

saadut ideat eivät jää koulutuksen sisälle”, toteaa Tuija.

Tällä hetkellä kaksikko kouluttaa Porvoossa ERKKERI 5 op Aikuisten ohjauksen perusteet –koulutuksessa. Ryhmä on heterogeeninen kuten useimmat ERKKERI-ryhmät. Kouluttajan on mietittävä opiskelijoiden lähtökohtatilannetta ja linkitettävä ohjaus heidän työhön. ”Porvoon ryhmä oli alusta asti innostunut ja lähti eri menetelmiin innolla mukaan”, toteavat kouluttajat. Eräs opiskelija oli jopa toivonut, että ”tämä olisi minun työyhteisöni.”

Tulevaisuuden näkymiä

Yhteiskunnan muutokset näkyvät ohjauksessa. Kouluttajien kokemuksen mukaan ERKKERIllä on ollut oikeasti vaikutusta alueilla ja he molemmat toivovat, että ERKKERIn kaltaiset koulutukset voisivat jatkua.

”Organisaatiot ovat hyvin eri tasolla ohjauksen osalta. Useissa on jo olemassa oleva ohjaussuunnitelma, kun taas toisissa on vasta avattu keskustelu siitä.”, pohtii Viivi. Yleisen keskustelun ja kehittämistyön myötä myös aikuisohjauksen nimikkeissä on tapahtunut muutosta. Organisaatioista löytyy yhä enemmän ohjaukseen viittaavia nimikkeitä.

”Ihmiset vaihtavat elämänsä aikana ammattia ja uraa aivan toisin kuin ennen. Tämän vuoksi ohjaus-tarve on kasvanut.”, jatkaa Tuija. Urasuunnittelu ei ole enää ylöspäin

Viivi ja Tuija iloitsevat, että ERKKERI-projektissa on mahdollisuus työparityöskentelyyn.

etenemistä. ”Elinikäisten urahallintataitojen kehittäminen on tärkeää.” Viivi siteeraa KT Raimo Vuorista.

Kalenteri- ja kellovapaa

”Intensiivinen läsnäolo useasti vieraiden ihmisten kanssa on antoisaa, mutta myös kuluttavaa”, toteavat Tuija ja Viivi. Työstä on siis päästävä ja päästettävä irti. Kun arki on tarkkaan ohjelmoitua, niin vapaa-ajalla kellot ja kalenterit pistetään syrjään.

”Kun rajaa jotain tietoisesti pois,

niin jaksaa tehdä paremmin sen mitä pitää.” kiteyttää Tuija ja korostaa vapaa-ajan merkitystä. Tuijalle liikunta ja kesäaikana matkustaminen on pääsy ulos työstä. Viime vuosina kesän ykkösharrastukseksi on noussut golf. Luonnon läheisyys, mukavat ihmiset ja intensiivinen keskittyminen peliin luovat tunneiksi tilan, jossa on mukava olla.

Viivi haluaisi liikkuu lisää – ei niinkään matkustaen vaan kuntoillen. Sisustaminen on lähellä sydäntä ja mieli palaa uusien sisustusideoi-

den innoittamana. Kesällä mökki saunoineen muodostaa vastakohdan kouluttajan arkeen ja joskus on mukava vaihtaa maisemaa ihan kunnolla – suunnata ulkomaille. Tuija haaveilee vaellusmatkasta Alpeille tai Dolomiiteille. Viivin haaveena on talo Ranskasta muutamaksi kesäviikoksi. Ilman kelloa ja kalenteria.

• teksti:
Nina Viertorinne

Menestyneen projektin takana on sitoutunut johto

ERKKERI on monelle tuttu tänään, mutta mitä ERKKERI oli eilen? Projektin elämäнкаareen liittyy monen ihmisen työpanos. Osa heistä on näkyviä hahmoja projektin arjessa, osa on kaveri kulisseissa. ERKKERiä koordinoi Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu ja tukijoukoissa vaikuttavat tutkimus- ja kehityspäällikkö Leena Kaikkonen ja opettajankoulutuspäällikkö Jukka Lerkkanen. Projektin keskeisin hahmo on projektipäällikkö Auli Ryhänen.

ERKKERIn syntyyn vaikutti henkilöitä oppilaitoksista, ministeriöistä ja TE-hallinnosta. JAMK:lla merkittävin rooli oli Jukka Lerkkasella, jonka vahvasta ohjausteoreettisesta taustasta ponnahti ensimmäinen ajatus ERKKERistä. Myös Leena Kaikkonen tuli mukaan hankesuunnitteluun jo aikaisessa vaiheessa ja Auli Ryhänen kohtasi ERKKERIn ensi kerran syksyllä 2008.

ERKKERiä leimasi alusta asti voimakas tarvelähtöisyys. Idea nousi aiemmista tutkimuksista ja aikuisten ohjauksen kehittämistarpeesta. Vaikka hankesuunnitteluvaihe oli pitkä, usko hankkeen toteutumiseen oli vahva. ”Jotain hankkeen tarpeellisuudesta kertoo se, että ensimmäisiä koulutuksia ei markkinoitu lainkaan. Koulutuksille oli huutava pula”, toteaa Auli.

Näkökulmien runsautta

Projektin onnistumisen yksi edellytys on oikeat roolit ja johdon sitoutuminen. Leenalla, Jukalla ja Aulilla on selkeä paikkansa projektissa. Tämä näkyy läsnäolona ja vaikuttamisena projektin arjessa.

Leenan rooli ERKKERissä linkittyy tutkimus- ja kehityspäällikön tehtäviin. ”Ajattelen olevani taustatuki ja kommentaattori”, Leena kiteyttää

oman roolinsa. Hän on mukana projektihallinnon haasteissa sekä projektin ohjausryhmässä. Myös projektin rooli organisaatiolle on merkittävä. ”ERKKERI on iso, merkityksellinen ja ajassa oleva hanke. ERKKERIn kautta olemme näköalapaikalla suuntaan ja toiseen.”

Jukka on muuttunut hankkeen käynnistäjästä projektin taustavoimaksi. Hänet koetaan monipuolisena mentorina ja taustavaikuttajana. ”ERKKERI merkitsee aikuisten ohjauksen kehittämiseksi tärkeintä valtakunnallista hanketta.” Tämä on Jukan näkökulmasta keskeisin syy ERKKERIn tukemiseen. Jukka toimii myös ERKKERI-koulutusten asian- tuntijaluennoitsijana.

Aulia kuvaillaan ERKKERI-hengen ylläpitäjäksi: ”Auli on ollut huikea yhteisön luoja ERKKERissä”, toteaa Jukka. Projektipäälliköllä on paljon hallinnollisia vastuita, mutta niiden lisäksi Auli kouluttaa ja konsultoi ERKKERissä. ”ERKKERI merkitsee minulle sellaista työtä ja ympäristöä toimia, joka on hyvin lähellä sydäntäni”, kertoo Auli.

Energinen ERKKERI

Aulin mukanaan tuomat onnellisuus ja nauru ovat osa ERKKERI-henkeä. T&K-johtokin näkee kuinka ERKKERI

antaa energiaa ja synnyttää pilkettä ihmisten silmäkulmaan. ”Nykyisen kiireen keskellä on tärkeää, että ihmiset saavat tällaisia kokemuksia – että työ voi olla hauskaa”, kuvailee Leena.

Hyvä henki ja saumaton yhteistyö synnyttävät onnistumisia monella tasolla. ”Voittajajoukkue syntyy systeemisestä kokonaisuudesta. Kaiken pitää pelata valtakunnan linjauksiin saakka. ERKKERI on hyvä esimerkki tällaisesta onnistumisesta”, kuvailee Jukka.

Ulkoa tullut palaute on myös tärkeää. Koulutuspalautteet ovat hyviä, mutta kiitosta on tullut aina ministeriötä myöten. Projektipäällikölle tämä on vahva signaali onnistumisesta: ”Olen ylpeä projektista ja kaikista meidän ihmisistä. Kiitos kuuluu kaikille.”

Oppia tulevaan

Leena toivoo, että ERKKERI jättää ihmisille innon tehdä tutkimus- ja kehitystyötä jatkossakin. Valtakunnallisen hankkeen johtamisesta saatu oppi on arvokas asia ja sitä tulee hyödyntää. Tämän lisäksi ERKKERI jättää jälkiä täydennyskoulutustarjontaan sekä opinto-ohjaajan koulutukseen ja sen kehittämiseen.

Auli toivoo, että tulevaisuudessa

Leena Kaikkonen, Auli Ryhänen ja Jukka Lerkkanen kuljettavat ERKKERIä yhteistyöllä eteenpäin.

pohdittaisiin yhä enemmän elämänkulkua, jossa on tiettyjä vaiheita. Enää ei voi perustaa ohjausta ihmisten kalenteri-ikään tai erityistarpeeseen. Hän viittaa elinikäisen ohjauksen strategiaan, jossa on jo siemen tuleville hankkeille.

Isojen kysymysten äärellä

”Me kaikki teemme aikuisohjausta, koska kaikki asiakkaamme ovat aikuisia. Koko Opin ovi –kokonaisuudessa ollaan AOKK:n toiminnan ytimessä”, Leena kuvailee ERKKERin merkitystä Jyväskylän ammattikor-

keakoulun ammatilliselle opettajakorkeakoululle.

ERKKERissä ainutlaatuista on yhteistyö neljän ison ohjausalan koulutusyksikön kesken (Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia, Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu, Jyväskylän yliopiston Opettajankoulutuslaitos ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu). Tuotteet on suunniteltu yhdessä. Myös koulutusryhmät ovat laajempia taustoiltaan kuin peruskoulutuksessa. Yli hallinnon rajojen toteutuva yhteistyö ja poikkihallinnollisuus juontavat juurensa jo aivan projek-

tin alkuun.

Aikuisten ohjauksen merkitystä ei vielä ymmärretä riittävästi. ”Tässä ollaan isojen kysymysten edessä. Tässä ollaan miljoonien eurojen kysymysten edessä. ERKKERI hankkeella on saatu pieni, hyvä alku valtakunnalliseen työhön”, iloitsee Jukka. Iloa tuottaa myös lähestyvä kesä: ”Nyt ERKKERI naftaliiniin. Nyt kerätään toisenlaista energiaa kuin työasioita”, ohjeistaa Leena kesälomalle kirmaavia.

• teksti ja kuva:
Nina Viertorinne

Vuosi elämästäni ERKKERI-projektin parissa

ERKKERI-vuoteni alkoi elokuussa 2011. Olin aloittamassa projektipäällikkönä projektissa, josta olin entuudestaankin kuullut jo jonkin verran. Mutta se, missä kaikessa ERKKERI oli mukana tai teki, oli kuitenkin aivan uutta. Valtakunnallisena ESR-projektina ja osana Opin Ovi -hankeperhettä toimintaympäristö ja – verkosto oli suuri. Tapahtumarikas syksy huipentui tuolloin marraskuun alussa pidettävään Opin Ovien päätapahtumaan Opinpaikkaan Jyväskylässä Aalto salilla. Mutta tätä ennen oli ehtinyt tapahtua jo vaikka mitä.

Minut otettiin vastaan ystävällisesti. ERKKERI-toimijat ja koko laajempi verkosto piti sisällään mukavia ja osaavia ihmisiä, joilta sain aina tarvittavat neuvot ja ohjeet. ERKKERillä oli toimiva koneisto, sen eri jäsenet, hallintohenkilöstö ja kouluttajat tiesivät tehtävänsä. Osatoteuttajat olivat kokeneita ja osaavia alallaan. Rinnakkaisprojektin TE-ERKKERIn Salmiassa kanssa oli tehokasta ja antoisaa tehdä yhteistyötä.

ERKKERIn yksi tuotteista oli opinto-ohjaajan koulutus, jonka viimeinen koulutus päättyi marraskuussa 2011. Eri laajuiset ohjauskoulutukset antoivat ohjaustyötä tekeville lisää tietoutta ohjaukseen liittyvistä asioista. Mutta tärkeitä koulutuksissa oli myös se, että osallistujat saivat jakaa kokemuksia ja verkostoitua alueen muiden ohjaustyötä tekevien toimijoiden kanssa.

Miksi ERKKERIn tapaisia projekteja tarvitaan? ERKKERillä on tarjota laajassa yhteistyöverkostossaan asiantuntevia kouluttajia, verkoston osaamista kartoitettiin ja hyödynnettiin koulutuksissa ja konsultoinneissa. Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyön koulutus oli tarpeeksi laaja kokonaisuus (30 op), johon sitoutumalla osallistujat saivat oikeasti kehittää itseään ja omaa organisaatiotaan haastamalla oman emo-organisaationsa mukaan ohjausta koskevaan

keskusteluun ja tekemällä organisaatiota palvelevan kehittämissä konsultoinneissa oli mahdollista koota organisaation henkilöstöä yhdellä kertaa saman pöydän ääreen keskustelemaan kehittämistä vaativista asioista tai tiedostamaan yhdessä se, missä työntekijät ovat hyviä ja samalla vahvistamaan

yhteishenkeä. Konsultoinnit ovat tarjonneet työkaluja, esimerkiksi käsitteistöä ja malleja tarttua organisaation kehittämistyöhön asiantuntevien vetäjien johdolla. Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyön kehittämiseen on panostettu tällä rakennekaudella Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen valtakunnallisella kehittämisohjelmalla. Kehittämistyön jatkaminen on myös tärkeää, sillä niin moni aikuinen joutuu vaihtamaan ammattia, kouluttautumaan uudelleen tai etsimään uutta polkua elämäänsä työn loppumisen vuoksi. Ohjausta on saatavilla, mutta sen on oltava helposti lähestyttävää ”suuntavaistonsa” kadottaneille. Kuinka työuria voidaan jatkaa, jos työuralta poistutaan lopullisesti jo ennen aikojaan?

Pirjo Hänninen

ERKKERin arviointikysely

ERKKERI-projektin ja TE-ERKKERI-projektin yhteinen arviointikysely toteutettiin syyskuussa 2012. Sen tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvin projektit ovat yhdessä verkoston kanssa onnistuneet aikuisten ohjauksen koulutusten, valmennusohjelmien ja hyvien käytäntöjen kehittämistehtävässään vuosina 2008 – 2012. Kysely lähetettiin projektissa mukana olleille toimijoille sekä yhteistyökumppaneille ja siihen vastasi yhteensä 54 henkilöä. Keskiarvoksi saatiin lopulta hieno tulos: 3,79 asteikolla 0-5.

Kaikki
vastaajat

N=54

1. Kuinka hyvin ERKKERI -koulutukset ovat mielestäsi vastanneet yhteiskunnallisen tilanteen luomaan tarpeeseen ja muihin ajankohtaisiin haasteisiin aikuisten ohjauksen ja neuvontatyön alueella?	4,18
2. Kuinka hyvin ERKKERI -koulutukset ovat onnistuneet lisäämään aikuisten ohjaus- ja neuvontatyötä tekevien henkilöiden osaamista, asiantuntijuutta sekä verkostomaista yhteistyötä?	4,15
3. Kuinka hyvin katsot projektien onnistuneen yksittäisten organisaatioiden tukemisessa konsultatio- ja asiantuntijatyöllään?	3,68
4. Kuinka hyvin kehitetyt aikuisten ohjauksen koulutusmallit ja alueelliset toimintamallit ovat mielestäsi hyödynnettävissä projektien toiminnan jälkeen eri organisaatioissa eri alueilla?	3,78
5. Kuinka hyvin mielestäsi kehitetyt mallit sopivat kansainväliseen levitykseen?	3,59
6. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet kehittämään verkostomaisia, yli organisaatiorajojen ylittäviä toimintamalleja 30 op:n koulutuksissa?	3,77
7. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet kehittämään ja tuotteistamaan 5 op:n erityisteemoja ja koulutuskokonaisuuksia?	4,00
8. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet juurruttamaan kehitettyjä koulutusmalleja ja hyviä käytäntöjä osaksi normaalia aikuisten koulutus-, ohjaus- ja neuvontatoimintaa?	3,33
9. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet vuorovaikutuksessa keskeisten toimijoiden suuntaan? (Opin ovet, muut sidosryhmät, päätöksen teko)	3,74
10. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet tiedottamisessa ja vuorovaikutuksessa? (sisäinen tiedottaminen)	3,82
11. Kuinka hyvin projektit ovat onnistuneet tiedottamisessa ja vuorovaikutuksessa? Julkisuus (mm. lehtijutut, mainonta, muu näkyvyys)	3,46
12. Kuinka hyvin ERKKERin kehittämiskumppanukset (HAMK, JAMK, Jyväskylän yliopisto ja Salmia) ovat mielestäsi onnistuneet toimimaan yhteistyössä?	3,80
Yhteenveto	3,79

1,00–1,79
 1,80–2,59
 2,60–3,39
 3,40–4,19
 4,20–5,00

ERKKERI-tilastoja

5 op

Aikuisten ohjauksen perusteet, Rovaniemi
 Monikulttuurinen ohjaus, Jyväskylä
 Monikulttuurinen ohjaus, Jyväskylä
 Aikuisten ohjauksen perusteet
 Handledning i vuxenutbildning
 Voimavarakeskeinen ohjaus
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Turku
 Sosiaalinen media ohjauksessa, Jkl
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Porvoo
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Voimavara- ja ratkaisu
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Oulu
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Rovaniemi
 Voimavara- ja ratkaisusuuntautunut ohjaus, Tampere

Yhteensä

TE-ERKKERI

Ratkaisukeskeisyys ja voimavaraistaminen aikuisten ohjauksessa, Helsinki
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Jyväskylä
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Kotka/Kouvola
 Voimavaroja ja menetelmiä aikuisten ohjaukseen, Lohja
 Voimavara- ja ratkaisusuuntautunut ohjaus, Jyväskylä
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Kemi/Tornio
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Lappeenranta
 Voimavara- ja ratk. Suunt. Ohjaus, Rovaniemi
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Lahti
 Aikuisten ohjauksen perusteet, Pori
 Voimavara- ja ratkaisusuuntautunut ohjaus, Jyväskylä

Voimavara- ja ratkaisusuuntautunut ohjaus, Helsinki

Yhteensä

30 op

Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Jyväskylä
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Oulu
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Jyväskylä
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö
 Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö
 Aikuisten ohjaus ja neuvontatyö, Lahti
 Aikuisten ohjaus ja neuvontatyö, Rovaniemi
 Aikuisten ohjaus ja neuvontatyö, Turku
 Aikuisten ohjaus ja neuvontatyö, Kotka-Kouvola

Yhteensä

Aloitusp-vuosi	aloittaneet	palautteen ka	Järjestäjä
2009	14	3,26	YO
2010	30	2,93	YO
2011	19	3,17	YO
2009	24	3,39	HAMK
2010	22	2,96	HAMK
2012	19	3,67	HAMK
2009	24	3,32	JAMK
2010	25	2,67	JAMK
2011	21	3,52	JAMK
2012	21	3,46	JAMK
2012	21	3,28	JAMK
2012	23	3,3	JAMK
2012	19		JAMK
	283	3,22	
2009	19	3,17	Salmia
2009	26	3,27	Salmia
2009	26	3,30	Salmia
2010	22	3,24	Salmia
2010	24	3,55	Salmia
2010	21	3,39	Salmia
2011	13		Salmia
2011	19	3,65	Salmia
2011	16	3,61	Salmia
2011	17	3,68	Salmia
2012	24	3,54	Salmia
2012	22	3,61	Salmia
	249	3,41	
2009	17	2,92	YO
2010	26	3,36	YO
2011	14	3,27	YO
2009	16	3,70	HAMK
2010	24		HAMK
2011	22	3,48	HAMK
2011	17	3,58	HAMK
2009	25	3,3	JAMK
2010	29	3,34	JAMK
2010	24	3,27	JAMK
2011	17	2,83	JAMK
	231	3,30	

TE-ERKKERI

Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Jyväskylä
Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Vaasa. Seinäjoki, Kokkola
Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Jyväskylä
Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö, Tampere
Yhteensä

60 op

Opinto-ohjaajan kelpoisuus koulutus
Ammatillinen opinto-ohjaajakoulutus (kiintiö)
Ammatillinen opinto-ohjaajakoulutus (kiintiö)
Opinto-ohjaajan koulutus, Jkl
Opinto-ohjaajan koulutus, Jkl

Yhteensä

KAIKKI YHTEENSÄ

2009	16	3,17	Salmia
2010	26	3,71	Salmia
2010	12	3,27	Salmia
2010	22	3,24	Salmia
	76	3,39	
2010	23		YO
2009	10		HAMK
2010	13		HAMK
2009	10		JAMK
2010	15		JAMK
	71		
	909	3,32	

JAMK

konsultaatiot

Kohtaamisia kasvotusten, puhelimesta ja verkossa, Jkl
Aikuisohjauksen kehittäminen, Jämsä
Projektipäälliköiden neuvottelupäivät, Tampere + Här
Monikulttuurinen ohjaus, Seinäjoki
Ohjausvalmennus, Kohtaamisia, Tampere
Eriyinen tuki aikuisohjauksessa, Kokkola
Eriyinen tuki aikuisohjauksessa, Lapua
Eriyinen tuki aikuisohjauksessa, Vaasa
Suunnitelmallinen aikuisohjaus, Äänekoski
Neuvontatyön haasteet, Helsinki
Avaimia ohjaukseen, Jkl
Suunnitelmallinen aikuisohjaus, Äänekoski
Asiakastyötä yksin ja yhdessä, Oulu

Yhteensä

Osanottajat

2010 10
2010 14
2010 23
2010 23
2010 10
2010 14
2010 8
2010 18
2011 13
2011 10
2011 13
2011 36
2012 5

197

TE-ERKKERI

Konsultaatiot

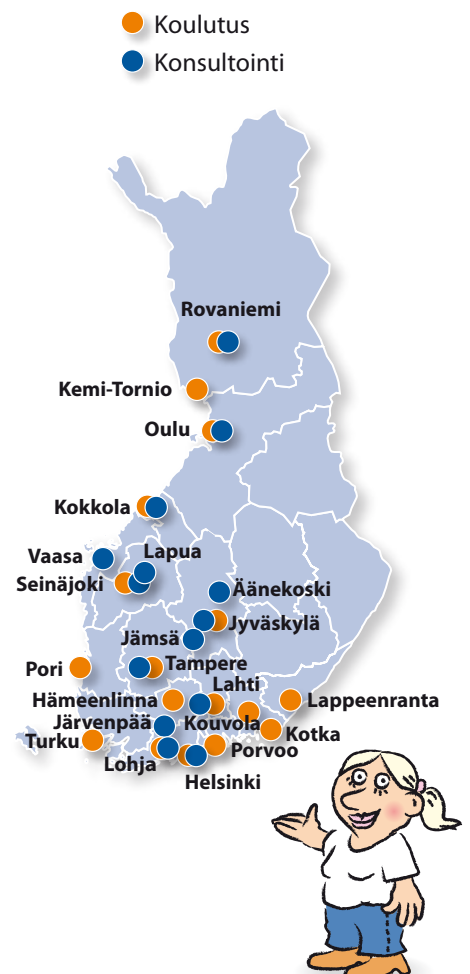
Kohtaamisia - dialogisen vuorovaikutuksen taidot
Hämeenlinna, Riihimäki, Lahti
APUA arjen vuorovaikutustilanteisiin, Lohja
Kohtaamisia kasvotusten, puhelimesta ja verkossa
VERKOSTOFOORUMI 8: Aikuinen – ohjataanko
vai ohjautuuko, Järvenpää
Irtisanottujen ja työttömien ohjaaminen
Koulutukseen ohjaaminen (video)
Ohjausta urapolulla (video)
Asiakastyötä yksin ja yhdessä

Yhteensä

Osanottajat

2009 42
2010 12
2010 13
2011 36
2011 9
2011 52
2012 57
2012 4

225

Kehittämisesraportti - ikkuna ohjausosaamiseen

ERKKERI ja TE-ERKKERI -projektien järjestämään Aikuisten ohjaus- ja neuvontataitojen 30 opintopisteen koulutukseen on osallistunut 307 henkilöä viimeisen neljän vuoden aikana eri puolilla Suomea. Koulutukseen on sisällynyt kehittämistyö, jossa osallistujat raportoivat omaan työhönsä liittyviä kehittämishankkeita. Raportit kuvastavat eri tavoilla pyrkimystä ohjausosaamisen kehittämiseen ja kehittävän työotteen omaksumiseen. Niissä lomittuu usein ohjaustyön kehittämisen kaksi ulottuvuutta, yksilöllinen ja yhteinen. Seuraavassa tarkastellaan näiden kehittämisesraporttien sisältöä ja mitä haasteita niiden ohjaamiseen sisältyy.

Aikuisten ohjaustyössä toimivilla kehittämishanke käynnistyy usein hyvin käytännöllisestä kysymyksestä tai ongelmasta. Näitä kysymyksiä pyritään koulutuksessa nostamaan aktiivisesti esille ja mitä aikaisemmin kehittämiskysymykset jäsentyvät, sitä paremmin muut koulutussisällöt voivat tukea hankkeen edistymistä. Itselle tärkeän ja oman työn kannalta hyödyllisten kysymysten löytymiseen ei ole mitään kaavaa, joten paljon riippuu myös ohjauskusteluista, oman opiskeluryhmän tuesta ja oman työyhteisön aktiivisuudesta. Aineistoa ei ole tässä yhteydessä siitä, minkälaisena osana kehittämishanke on ohjauskoulutuksessa koettu, mutta parhaimmillaan osallistujan oma kehittämistyö muodostaa koko koulutukselle mielekkään kehyksen.

Kehittämistyö osana ohjauskoulutuksen prosessia

Kehittämistyön yhtenä konkreettise-

na tuloksena on kehittämisesraportti, mutta on myös huomionarvoista, että koulutukseen on liittynyt muitakin tuotoksia. Välitehtävissä on perehdytty mm. omaan ohjausajatteluun, ohjauskirjallisuuteen ja alueelliseen ohjausverkostoon, osallistujia on ohjattu kirjoittamaan oppimispäiväkirjaa, ja tämä on parhaimmillaan tukenut myös kehittämisesraportin kirjoittamista. Kun lähdetään luokittelemaan kehittämisesraportteja, on palautettava mieleen, minkälaisessa roolissa kehittämistyön on ajateltu olevan tässä koulutuksessa. Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyön koulutuksen (30op) oppaassa tämä on ilmaistu seuraavasti:

Kehittämistyön (5op) tarkoituksena on kehittää valmiuksia oman työn, työyhteisön ja/tai alueen aikuisohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittämiseen. Tavoitteena on syventää omaa ohjausosaamista ja/tai kehittää oman alueen aikuisten ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä harjoitella

tutkivan työotteen soveltamista omaan työhön.

Kirjoittamisen "tasokriteerit" on tarkoituksella haluttu koulutuksessa pitää melko väljänä ja siksi raportin muodon kannalta on sallittu hyvin erilaisia ratkaisuja eri koulutusryhmissä. Näitä valmiita kehittämistöitä voidaan lähestyä erilaisilla lukutavoilla. Tällä kertaa olennaista oli löytää se kehittämisen intentio, joka töissä ilmeni ja luokitella samalla se työkonteksti, mitä raportit koskivat. Tässä yhteydessä ei arvioida kehittämistulosten laatua tai onnistumista.

Seuraavassa taulukossa on kehittämistyöt luokiteltu työn toimintaympäristön ja kehittämisesraportin kirjoittajan ilmaiseman tarkoituksen mukaan.

Kehittämistyön tarkoitus	Yliopisto	AMK	Aikuiskoulutus, 2. aste ja lukio	TE-toimisto ja TYP	3.sektori	Muut	Yhteensä
1. Selvitykset, ohjausilmiöiden kuvaukset	10	11	21	15	6	10	73
2 Ohjaussuunnitelmat, ohjeet, oppaat	2	4	27	3	3	1	40
3. Kehittämiskokeilun raportointi	9	3	11	9	1	6	39
Yhteensä	21	18	59	27	10	17	152

Edellisen sivun taulukosta voi melko suoraan päätellä sen organisaation, josta osallistujat tulevat, eli esim. yliopistossa työskentelevät tarkastelevat useimmiten yliopistojen ohjaustoimintaan liittyvää problematiikkaa jne. Työ on voinut kohdistua esimerkiksi palvelujärjestelyjen kehittämiseen, ohjaushenkilöstön osaamisen kehittämiseen tai asiakasrajapinnassa tapahtuvaan konkreettiseen ohjaustyöhön. Luokkaan "Muut" kuuluvat sellaiset työt, jotka ovat henkilökohtaisen kasvun kuvauksia, teoreettisia tarkasteluja tai selvittävät alueellisten ohjausverkostojen toimintaa eivätkä kiinnity mihinkään yksittäiseen työorganisaatioon.

Kehittämisen kolme suuntaa

Suurimman luokan muodostivat erilaiset empiiriset selvitykset, ohjausilmiöiden kuvaukset ja omiin kokemuksiin pohjautuvat tarkastelut liittyen esimerkiksi ongelmallisiksi koettuihin ohjausprosessin vaiheisiin tai tiettyjen asiakasryhmien erityiskysymyksiin ohjauspalvelujen suhteen. Nämä ohjauksen prosessin ja palvelujärjestelmien nykytilan kuvaukset ovat kehittävää työtä ajatellen tärkeä lähtökohta. Niiden pohjalta rakentuu usein uuden kokeilu ja kehittämisen tavoitteenasettelut. Siinä mielessä on luonnollista, että ensimmäinen kategoria muodostui määrällisesti suurimmaksi. Tässä kategoriassa näkyy myös tarve kirjoittaa näkyväksi kuvaukseksi sitä hiljaista tietoa, jonka äärelle harvoin arkityössä ehditään pysähtymään. Ohjauspalvelujen ja -prosessien kuvaus edellyttää kokonaisuuden hahmottamista ja on jo sinänsä tärkeä oman työn kehittämisen perusta.

Toiseen ryhmään luokiteltiin erilaiset ohjauksen avuksi tehdyt ohjaussuunnitelmat, opiskelijan oppaat, ohjaajan oppaat ja käsikirjat, lomakkeet ja kyselypohjat. Tekijän tarkoituksena oli tuottaa välineitä sekä omalle työyhteisölle että parhaimmillaan myös muille ohjauksen tueksi. Olennaista tässä pyrkimyksessä on vakiinnuttaa ohjauksen käytännöt yhteisiksi pelisäännöiksi, ohjeiksi ja tehdä niistä siten osa ohjauksen kehittyvää infrastruktuuria. Käytäntöjen vakiinnuttamisen kannalta on tärkeää, että joku tuottaa ohjeita ja informaatiota siitä, miten ohjaustyö järjestetään ja miten palvelut ovat asiakkaiden saavutettavissa. Tämä painotus kehittämistöis-

sä kertoo siitä, että organisaatioiden sisälläkin on jatkuvasti tarvetta ohjauspalvelujen markkinointiin ja erityisesti sähköisten palvelujen tehostamiseen.

Kolmanteen ryhmään kuuluivat varsinaiset kokeilut ja kehittämisyritykset, joiden tarkoituksena oli laajentaa ohjausosaamista, kokeilla jotakin uutta toimintamallia tai ohjauksen välinettä. Kyseessä saattoi olla esimerkiksi kuvaus henkilöstökoulutuksesta, jossa käsiteltiin ohjauksen teemaa. Tässä kategoriassa ollaan kehittämistyön ytimessä, koska pyrkimyksenä on raportoida jokin kehittämisyritys. Testataan, tuoteistetaan, koulutetaan, laaditaan ohjauksen apuvälineitä ja kokeillaan niitä tavoitteena luoda parempaa käytäntöä ohjauksen prosesseihin. Kokeilun raportointi on joskus jonkin isomman kehittämiskokeilun osaraportointi tai pitempiaikaisen prosessin koontia. Olennaista on kuitenkin se, että kun kehittämisen tulokset on saatu kirjoitettua, ne eivät jää vain osallistujien tietoon. Tällaiseen kokeilutulosten levittämiseen kehittämisraportti on hyvä kanava.

Johtopäätökset kehittämistöiden ohjaukseen

Edellä luokitellut kehittämisraportit osoittavat kuinka eri tavoilla koulutukseen sisältyvän kehittämistehtävän tavoitteita tulkitaan ja sen tekemiseen suuntaudutaan. Tavoitteen asettamisessa kehittämishankkeen ohjaus toimii tärkeänä resurssina ja ohjauksen tavoitteena onkin alussa paikantaa, mihin osallistuja haluaa kehittämistyönsä kohdentaa. Siksi tekijän pitää jo alkuvaiheessa pystyä vastaamaan moneen kysymykseen kehittämistyönsä teemasta, kontekstista, mitoituksista ja henkilökohtaisesta merkityksestä. Näin voi löytyä lähtökohdat sellaiselle kehittämiselle, joka motivoi tekijäänsä ja rajaa sen mielekkääksi osaksi omaa työtä. Tärkeä on myös realismi sen

suhteen mitä viiden opintopisteen mittainen kehittämishanke voi olla ja miten se parhaiten liittyy omaan työkuvaan ja työyhteisön kehittämiseen.

Koulutuskokonaisuus jäsentyy osallistujalle erilaisten oppimistehävien sarjana, joka parhaimmillaan tukee oman kehittämishankkeen toteutusta ja raportointia. Tämä prosessikoulutuksen periaate edellyttää osallistujalta oman oppimisen suunnittelua ja ohjaajalta tarkoituksenmukaisia interventioita. Koko 30 opintopisteen ohjauskoulutusta on hyödyllistä suhteuttaa oman työuraan ja sen etenemiseen, eli minkälaisen vaiheen se muodostaa omassa työ- ja oppimishistoriassa. Näin pitkä koulutus on merkittävä panostus omaan osaamiseen ja voi olla samalla siirtymä uudenlaiseen työotteeseen ja joskus jopa uusiin työtehtäviin. Tämä johtaa myös pohdintoihin siitä, onko kehittämistyön fokuksena asioiden jäsentäminen itseä varten vai vaikuttaminen toisten osaamiseen työyhteisössä.

Tutkivan ja kehittävän työotteen omaksuminen on tässä koulutuksessa keskeinen tavoite. Se on yleinen taito, jonka omaksumisella on paljon merkitystä myös muussa kuin ohjaustyössä. Kyseenalaistamisen, ongelmanratkaisun ja kokonaisuuk-sien hahmottamisen taitoja opitaan oman työn kehittämisen kautta. Siksi kehittämistyön ei tule noudattaa samaa kaavaa, vaan on sallittava sellaisia lähestymistapoja, jotka myötäilevät persoonallista työtapaa, antavat mahdollisuuden omien kokemusten hyödyntämiseen ja rohkaisevat erilaisiin tiedonhankinnan tapoihin omassa työkontekstissa. Ehkä avain tutkivan ja kehittävän työotteen omaksumiseen onkin juuri siinä mihin koulutus osallistujia haastaa: oma osaaminen kehittyä yhteisessä työssä.

● teksti:
Pasi Savonmäki

ERKKERI-projektien kohderyhmänä ovat olleet yliopistot, ammattikorkeakoulut, aikuiskoulutusorganisaatiot, aikuislukiot, TE-hallinto, työvoiman palvelukeskukset, vapaan sivistystyön organisaatiot sekä muut järjestöt ja yhdistykset. Lokakuussa 2011 kohdejoukkoa laajennettiin ja mukaan tulivat HR-toimijat sekä yksityisellä että julkisella sektorilla sekä kuntien, valtion ja seurakuntien neuvonta- ja ohjaustyötä tekevät henkilöt.

Matkantekoa TE-ERKKERIssä

Tämä on epävirallinen tarina TE-ERKKERIN projektipäällikön matkoista Manner-Suomen ESR-alueella projektiaikana 2009-2012. Helmikuussa ilmestyneen ERKKERI-julkaisun nimi on metaforisesti Yhteisellä matkalla – aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta etsimässä. Mutta kaikki ei ole vain metaforaa: ERKKERI-koulutukset edellyttivät paljon konkreettista matkantekoa. Tämä on kertomus kulkemisesta. Matkoilla syntyneistä muutamasta löyhästä ajatuksesta. Inspiraation lähteenä käytin Mrs Tweedien teosta Matkalla Suomessa 1896. Siinä englantilaisneidit ihmettelivät pienen maamme kummallisuuksia. Matkoilla onkin viisasta kulkea ihmettelevin silmin, ottaa vastaan uusia asioita ja olla läsnä kunakin hetkenä.

Tämä on epävirallinen tarina TE-ERKKERIN projektipäällikön matkoista Manner-Suomen ESR-alueella projektiaikana 2009-2012. Helmikuussa ilmestyneen ERKKERI-julkaisun nimi on metaforisesti Yhteisellä matkalla – aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta etsimässä. Mutta kaikki ei ole vain metaforaa: ERKKERI-koulutukset edellyttivät paljon konkreettista matkantekoa. Tämä on kertomus kulkemisesta. Matkoilla syntyneistä muutamasta löyhästä ajatuksesta. Inspiraation lähteenä käytin Mrs Tweedien teosta Matkalla Suomessa 1896. Siinä englantilaisneidot ihmetelivät pienen maamme kummallisuuksia. Matkoilla onkin viisasta kulkea ihmettelevin silmin, ottaa vastaan uusia asioita ja olla läsnä kunakin hetkenä.

ERKKERI-koulutukset päätettiin yhteistuumin viedä sinne missä opiskelijatkin ovat. Siispä TE-ERKKERIN projektipäällikkö-kouluttajana vietin aika tovin elämästäni neljän vuoden aikana erilaisissa kulkuneuvoissa – busseissa, junissa, takseissa, henkilöautoissa, lentokoneissa. Joko yksin tai vaihtuvan toisen kouluttajan kanssa kohtasimme aikuisten ohjaus- ja neuvontatyötä tekeviä ammattilaisia Espoossa, Helsingissä, Hämeenlinnassa, Kemissä, Kokkolassa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Lohjalla, Oulussa, Porissa, Riihimäellä, Rovaniemellä, Seinäjoella, Torniossa, Vaasassa ja Vantaalla. Osa koulutuksista toki järjestettiin Jyväskylässä – sain työskennellä

joko omalla työpaikalla Salmiassa tai ammattikorkeakoulun tai yliopiston tiloissa. Salmiassa matka oli omasta huoneesta luokkaan 4 metriä joten niinä päivinä askel oli kevyt ja kulku nopea: kahdella loikalla kouluttamaan.

Matkantekoa ..junalla

(Pohjanmaa, Aikuisten ohjaus – ja neuvontatyö 30 op, Rovaniemi 5 op)

Siniset junat ovat parhaita (tilaa istua, nukkua, levitellä matkaeväitä) tiuhaan matkustavalle. Pendolinossa on pahimman hajuiset vessat ja hankalimmat istuimet. Subjektiivisia kokemuksia, tietenkin. Joulun alla 2010 juna hyttyi kovassa pakkasessa Peräseinäjoen metsiin kotimatalla. Yhteisöllisyys ravintolavaunussa lisääntyi 100 prosenttia kylmyyden alkaessa huurruttaa ikkunoita ja talvihämärän laskeutuessa vaunuun keskellä asumaton korkea. Muistin suosikkikirjani ”Pitkä talvi preerialla” – siinä havainnollistuu ihmisen pienuus ja avuttomuus ankaran luonnon äärellä. Kirjassa lapset hierovat heinää polttoaineeksi puiden puutteessa, lumi tuisuttaa lautaseinien raosta. No, tässä tapauksessa vain ruoka-annos kerkisi jäähtyä pahvilautasilla junan hiljakseen kylmetessä. Me pääsimme jouluksi kotiin.

Kerran matkustin Rovaniemelle junalla. Talvisena sunnuntaina nousin kotikylän asemalta junaan, ja yhden vaihdon jälkeen (Seinäjoki)

istuin Helsinki-Rovaniemi –Intercityssä. Neljän hengen hytissä vaihtuivat kaverit ja ikkunan takana päivä vaaleni ja sitten pikaisesti pimeni. Olin joskus haaveillut junamatkasta Moskova-Siperia ja ajattelin että sitä onkin viisasta kuivaharjoitella ensin turvallisissa länsimaisissa oloissa. Päivä oli pitkä, aika hidastui, hyttikaverien kanssa syntyi keskusteluja matkanteosta, elämästä, mistä vain. Junapäivän aikana myös itsetuntemus lisääntyi: löysin itsestäni kärsimättömän tyyppin, jolle kahdeksan tuntia samassa junahytissä alkaa olla ehdoton maksimi. Päätin luopua matkasta Siperiaan.

..taksilla

(Pohjanmaa, Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö 30 op)

Kesällä 2011 matkalla Pohjanmaalta taksissa (veturin mentyä rikki) oli koolla ihmisten kokoonpano, joka ei tule koskaan enää kohtamaan, sellainen porukka, joka voisi olla pudonnut sattumanvaraisesti autille saarelle. Mieleeni jäi se, että vieressäni istuva nuori nainen luki kiihkeästi raamattua ja kertoi olevansa tulossa huumevierotuksesta. Ohimennen hän tarjoili hiuksiansotattavia otteita omasta värikkästä elämästään. Autossa oli monta matkustajaa ja istuimme suunnilleen polvet suussa. Ähtäriässä ryömittiin taksista tauolle kioskin eteen, syötiin jäätelöt, kesä teki tuloaan ja taksikuski totesi iloisena, että nämä

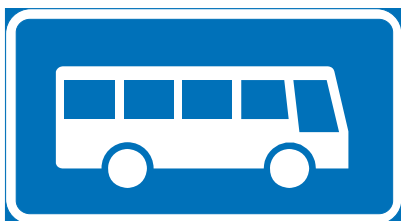
VR:n pitkät keikat ovat parhaita.

Tikkurilassa oli kova kiire lentokentältä junaan. Taksinkuljettaja ylitti itsensä: hän kirjoitti meille asiakkaille niin tuiki tarpeellisen kuitin ajaessaan samalla ylinopeutta läpi punaisten liikennevalojen (montako liikenneerikkomusta kahden minuutin aikana?). Ehdimme junaan. Tärkeintä sillä hetkellä kuitenkin tuntui olevan se, että selvisimme hengissä.

..bussilla

(Kotka/Kouvola, Aikuisten ohjauksen perusteet, 5 op)

Yhteinen ankeuskokemus: pimeänä iltana marraskuussa minä ja koulutajakaverini istuimme yötä myöten bussissa viidettä tuntia, kyydissä ei ollut muita matkustajia ja auto kiersi kaikki sivukylät ja markettien pihat. Aika hidastui – matka ei tuntunut loppuvan koskaan. Lapsuudessani käytössä oli käsite ”pitkän linjan bussit” – tämä oli nimenomaan sitä. Miksi en ole kotona sohvalla oman television äärellä? Mitä minä teen täällä ja miksi ihmeessä olen tässä

nyt? Ja onko tämä edes Suomea, ehkä meidät on kidnapattu jonnekin. Koin vahvan eksistentiaalisen ahdistuskokemuksen suomalaisessa bussissa synkkänä syysehtoon.

Toisaalta taas uusiin lämpimiin pikavuoroihin (jos tilaa riittävästi) oli mukava leiriytyä, ympärille sopivasti aseteltuna eväät, dekkarit, tietokone, sudokut, kutimet, oppikirjat, opiskelijoiden oppimistehtävät. Matkakertojen lisääntyessä myös tavara lisääntyi (kaikki mikä oli viihdyttävää). Jos projekti olisi jatkunut, luultavasti mukana olisi ollut huopa, tyyny, kuumavesipullo.

..lentokoneella

(Rovaniemi 5 op ja Kemi/Tornio 5op)

Lentolakko ja Islannin tuhkaa syökevä tulivuori aiheuttivat projektin aikana pieniä esteitä tai hidasteita lentokoneille. Istuttiin kolmatta tuntia Helsinki-Vantaalla flunssaisen kouluttajakaverin kanssa, koneet myöhässä ja mielessä epäily: pääsenkö kotiin tämän vuorokauden puolella. Mietin ajatusta ”tartu hetkeen, jokainen hetki on tärkeä, nauti siitä”. Tämä tuntui kovin, kovin vaikealta juuri sillä hetkellä. Tartuimme kuitenkin hetkeen: otimme yhdet oluet, ajan nopeutumisen toivossa. Mutta vain yhdet: liika ajan nopeutumisen kokemus ei näillä kymmenillä ole enää tervetullutta.

Lentokonematkailun stressi liittyy kahteen asiaan: nesteet matkustamoon menevässä laukussa

(onko tämä huulirasva/hammastahna/yövoide neste?) ja ehtiminen/kerkeäminen (ai se portti 27A onkin tuolla noin kahden kilometrin päässä, ahah, ja aikaa on tasan 5 minuuttia..). Rovaniemen lentoasemalla omaa konettani odotellessa kuuntelin kun kiihtyvään tahtiin kuulutettiin Mikkoa, Mattia, Jannea ja Petteriä. Ja lopulta viimeinen varoitus (portti sulkeutuu minuutin päästä) ja pian kone starttasikin kohti määränpäättään. Hetken päästä lähtöportin suuntaan kävellä talusteli kiireettömästi hyväntuulinen muskanttiryhmä soittimiseen, eikä suurempia päättelytaitoja tarvittu kun oivalsin, että siinä ne nyt sitten tulevat, Mikko ja sen kaverit, eikä minnekään ole kiire.... Siinä askeltamisessa oli sellaista letkeyttä ja elämäniloa, että se jäi stressaantuneen (sillä hetkellä) kouluttajan mieleen. Epäilen ettei muskanttien maailma mennyt sijoiltaan pikku myöhästymisestä. Luulen (sen voi nähdä askelten tahdistusta), että Mikko sanoi pojille: okei, mennään sitten seuraavalla koneella.

..kävelen

(Kemi/Tornio 5 op, Helsinki 5 op)

Torniossa kävelin illalla tähtien koristaessa pohjoissuomalaista talvi-
taivasta jään yli Haaparantaan ruotsalaisen Ikean pihaan. Rajan ylitys tuntui kummalliselta – tästä siis vain kävellään Ruotsiin. Olin viettänyt varhaiset vuoteni ja nuoruuteni tar-

koin vartioidun itärajan lähituntumassa ja silloiseen Neuvostoliittoon käveleminen oli yhtä mahdotonta kuin matka Marsiin. Ajattelin, että nyt projektipäällikkö sitten käveli ulkomaille, oikeaan kuningaskuntaan. Katselin kohti kaukaista Suomen tasavaltaa ja pohdin mikä se olikaan se kielten sekoittumisten historia raamatun mukaan...ehkä Baabelin torni liittyi jotenkin tähän asiaan? Mutta merkittävää se on eikä mieleni riitä käsittämään sitä että vain jonkun sovittun rajan jälkeen kieli ja kulttuuri on vallan toinen.

Helsingissä eksyksissä ties missä keksin kännykästäni navigaattoritoiminnon ja kävelin miellyttävän miesäänen opastamana puistojen poikki oikeaan paikkaan ja oikeaan aikaan. Käveleminen Helsingissä tuntuu erilaiselta kuin käveleminen Torniossa tai kotoisilla lenkkipoluilta Petäjävedellä. Ja tämä on aivan kulunutta ajatusta (maalaisnäkökulmaa): Helsingissä on kiireempi. Törmäilen herkästi ihmisiin, epäilen että rytmini on liian hidas pääkau-punkiin.

Etsimisiä ja eksymisiä (kaikki koulutukset)

Paljon aikaa matkoilla kului etsimiseen. Jos metaforisesti - viittaen edelleen ERKKERI-julkaisuun - projekteissa oltiin etsimässä aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta niin konkreettisesti me kouluttajat olimme kyllä jatkuvasti etsimässä yhtä ja

toista, esim. oikeaa osoitetta uudella paikkakunnalla, koulutustiloja, hotellia, ruokapaikkoja ja toiletteja. Hyvin usein etsittiin myös koulutustiloja hallinnoivan talon tietotekniikkavastaavaa - vierailijan pääsy tietokoneelle ei eri organisaatiossa noudata samaa logiikkaa. Toisinaan etsittiin myös yhteistä ymmärrystä ohjauksen asioista ja joskus myös omaa jaksamistakin.

Kirjoissa lukee, että omia rutineja on tärkeä rikkoa - se on kuin voidetta aivoille, jotka pysyvät siten hyvässä kuosissa ja vältymme Alzheimerin taudilta. Nyt on kyllä hyvä öljytty olo, kaiken sen nelivuotisen etsimisen, eksymisen ja löytämisen jälkeen. Muutamaa kokemusta vaille olisin kyllä mieluusti voinut jäädä. Esimerkiksi eksymistä Torniossa kovalla pakkasella aamuvarhaisella toisen kouluttajan kanssa, olimme liikkeellä nimenomaan minun hankimieni ohjeiden perusteella. Siinä oli selvä sovellusvirhe. Itse tietenkin epäilin ohjeita. Torniolaiset kysyivät: kuka voi eksyä Torniossa? Siihen vastaan: minä, se on taitolaji.

Yhtä ja toista matkalaisen mielessä (Lahti ja Lohja 5 op)

Lahden erinomaisessa italialaispizzeriassa oli punaiset ruutuliinat, mainiot pizzat ja epäsuomalaista, ystävällismielistä pöydistä toiseen huutelua presidentinvaalien innostamana - Haavisto vastaan Niinistö.

Ja kumpi sitten voittikaan.

Lohjalta jäivät mieleen rakennukset. Idyllinen Puu-Anttila, jonka kauniissa salissa käsitelimme hyvässä hengessä teemaa Ratkaisukeskeisyys ohjauksessa. Lohjalta myös löysin rakennuksen, jossa isäni kävi rajakoulun vuonna 1959. Soitin talon pihalta raportin hänelle - tässä seison, isä hyvä, samoilla tanstereilla 51 vuoden päästä. Lohjalla pyhän Laurin kirkossa oli mukava nuuhkia keskiaikaista tunnelmaa, ajatella, täällä ovat ihmiset mustissa vaatteissaan kuunnelleet sanaa jo muinoin, ajatella, mikä historia.

Lopuksi

Tein projektin aikana 81 matkaa ja nukuin useissa eri hotellihuoneessa. Laskin matkalaskut, eli tämä on numerofaktaa matkalaukkuelämästä. En käyttänyt laivoja, veneitä, polkupyöriä enkä hevosta. Helikopteri olisi ollut mukava, mutta budjetti rajoitti.

Pieneen matkalaukkuuni on tullut reikä. Ostin sen citymarketista 20 eurolla kolme vuotta siten. Hyvin palveli ERKKERI-laukku. Ja hyvin kesti projektipäällikön pää :-).

• teksti:

Merja Niemi-Pynttari

YHTEISELLÄ MATKALLA

– Aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta etsimässä

Aikuisopiskelun ohjauksen ensisijaisena tavoitteena on tukea elinikäistä oppimista. Elinikäiseen oppimiseen liittyvä ohjaus voi olla niitä toimia, jotka auttavat meitä missä tahansa elämänvaiheessa tarkastelemaan omia taitojamme ja kiinnostuksen kohteitamme. Ohjaus myös tukee koulutukseen ja ammattiin liittyvissä päätöksissä. Koulutusjärjestelmän ja työelämän muutosten myötä ohjauspalveluiden tarve on kasvanut.

Aikuisopiskelijan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja on kehitetty vuodesta 2008 alkaen "Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen valtakunnallisella kehittämisohjelmalla" -kokonaisuudessa. Tätä kokonaisuutta tukee ERKKERI- ja TE-ERKKERI-projektit, jotka tuottivat ohjausosaamisen koulutuksia ja konsultaatioita.

YHTEISELLÄ MATKALLA – Aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta etsimässä -julkaisussa tarkastellaan aikuisten ohjausta strategisesta ja kansainvälisestä näkökulmasta ja kerrotaan hallinnon alojen rajat ylittävistä aikuisten ohjauksen ERKKERI-koulutusten toteutuksesta ja hyvistä käytännöistä. Pääsisältö rakentuu kolmesta osasta: 1) asiantuntijoiden artikkeleista. 2) kouluttajien kokemuksista ja haavainnoista sekä 3) opiskelijoiden kehittämistehtävien kuvauksista.

Ensimmäisessä osassa ohjausalan asiantuntijat kirjoittavat erilaisista näkökulmista koskien aikuisten neuvonta- ja ohjaustyötä. Raimo Vuorinen tarkastelee artikkelissaan aikuisten ohjauksen kehittämisohjelmaa 2007 - 2013 osana EU:n elinikäisen ohjauksen linjauksia. Seija Nykänen puolestaan kirjoittaa omassa artikkelissaan aikuisten ohjauspalveluiden verkostoitumista ja julkishallinnon palveluverkostoiden johtamista. Leena Jokinen pohtii omassa artikkelissaan erilaisia näkemyksiä työn tulevaisuudesta ja tulevaisuuskuvien vaikutusta sekä merkitystä oppijoiden ohjaukselle. Helena Kasurinen käsittelee

artikkelissaan aikuisten koulutus- ja urasuunnittelun ohjausta sekä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen vaikutusta työllistyvyyteen.

Toisessa osassa ERKKERI-koulutusten vetäjät ja kouluttajat kirjoittavat kokemuksistaan ja hyvistä käytännöistä. Seija Mäkinen, Tuija Rautio ja Riitta Virtanen kuvaavat toteuttamaansa sulautuvaa opiskelua näissä koulutuksissa. Juha Lahti ja Merja Niemi-Pynttari pohtivat ohjaustyön oppimisen perusteita ja oppimisen mahdollistavia henkisiä ja fyysisiä tiloja. Jaakko Helander ja Seppo Seinä tarkastelevat, kuinka koulutukseen osallistuneet ohjaajat

vastaavat kehittämistehtävillään ohjauksen eri muotojen kehittämishaasteisiin. Jaana Saarinen puolestaan tarkastelee kerätyn aineiston pohjalta, miten opiskelijat ovat kokeneet koulutuksen ja mitä he ovat saaneet siitä omaan ohjaus- ja neuvontatyöhönsä.

Kolmannessa osassa ERKKERI 30 op koulutuksiin osallistuneet opiskelijat kertovat omia matkatarinoitaan kehittämistehtävien kautta. Kirjoitusten aiheena on mm. sosiodynaaminen ohjaus ammattiyhdistyksen toimihenkilön työssä, TE-toimiston työvoimaohjaajan ohjauksellinen työote, maahanmuuttajien ohjaus, verkostomainen työote ohjauksessa sekä eHOPS ohjauksen välineenä.

Julkaisu on saatavissa sähköisenä osoitteesta: www.jamk.fi/julkaisut ja www.opinovi.fi/julkaisut. Painettua kappaletta voi kysyä auli.ryhanen@jamk.fi.

Projektien elämä päättyy, mutta yhteinen matkamme jatkuu uusilla seikkailuilla!

• teksti
Auli Ryhänen

Projektissa mukana:

Lämmin kiitos myös kymmenille muille kumppaneille, joiden kanssa on ollut ilo työskennellä ja joiden ansiosta ERKKERIt ovat onnistuneet työssään.

Auli Ryhänen, JAMK,
projektipäällikkö

Pirjo Hänninen,
JAMK,
projektipäällikkö

Jorma Sinkkonen,
JAMK,
projektipäällikkö

Merja Niemi-
Pynttari, Salmia,
projektipäällikkö

Tuire Mäki, JAMK,
projektisihteeri

Hanna Pilke, JAMK,
projektisihteeri

Juhani Putkonen,
JAMK,
projektisuunnittelija

Nina Viertorinne,
JAMK,
projektisuunnittelija

Sisko Leppänen,
JAMK,
projektisihteeri

Martti Hänninen,
JAMK,
graafinen suunnittelija

Sirpa Nykänen,
Salmia,
projektisihteeri

Ulla Nuutinen,
HAMK,
projektivastaava

Elisa Tuominen,
HAMK,
projektisihteeri

Jaana Saarinen, JYU,
projektivastaava

Tiina Ikävalko, JYU,
projektisihteeri

Seija Mäkinen, JAMK,
kouluttaja
ERKKERI

Virva-Liisa
Pekkarinen,
JAMK, kouluttaja,
ERKKERI

Kaija Peuna,
JAMK,
kouluttaja, ERKKERI

Tuija Rautio, JAMK,
kouluttaja, ERKKERI

Leena Selkivuori,
kouluttaja, ERKKERI

Riitta Virtanen, JAMK,
kouluttaja, ERKKERI

Seppo Seinä, HAMK,
kouluttaja, ERKKERI

Jaakko Helander,
HAMK,
kouluttaja, ERKKERI

Juha Lahti,
Salmia, kouluttaja
TE-ERKKERI

Pasi Savonmäki,
Salmia,
kouluttaja, TE-
ERKKERI

Ari Hyryläinen,
Salmia, rehtori
ERKKERlen ohjaus-
ryhmä

Leena Kaikkonen,
JAMK,
tutkimus- ja kehitys-
päällikkö,
ERKKERlen ohjaus-
ryhmä

Marjatta Lairio, JYU,
professori, dekaani,
ERKKERlen ohjaus-
ryhmä

Jukka Lerkkanen,
JAMK,
opettajakoulutus-
päällikkö, ERKKERlen
ohjausryhmä

Martti Majuri, HAMK,
yliopettaja,
ERKKERlen ohjaus-
ryhmä

Viestikapula siirtyy. Työ jatkuu...

ERKKERi-team